

2. Китайгородская Г. А., Бухбиндер В. А. Методика интенсивного обучения иностранному языку / Г. А. Китайгородская, В. А. Бухбиндер – К.: Освіта, 1988. – 279 с.
3. Обухова Л. Ф. Детская (возрастная) психология: учебник / Л. Ф. Обухова. – М.: Российское педагогическое агентство, 1996. – 374 с.
4. Палагина М. М. Психология развития и возрастная психология: учебное пособие / М. М. Палагина – М.: Московский психолого-социальный институт, 2005. – 288 с.
5. Паршикова О. О. Комунікативно-ігрові прийоми навчання іноземної мови учнів початкової школи (на матеріалі німецької мови): навч. посіб. / О. О. Паршикова – Київ: Ленвіт, 2010. – 55 с.
6. Пассов Е. И. Урок иностранного языка в средней школе. Игра – делосерьезное / Е. И. Пассов – М.: Просвещение, 1988. – 130 с.
7. Скалкин В. Л. Иноязычно-речевая компетенция учащихся как объект контроля / В. Л. Скалкин // Контроль в обучении иностранным языкам в средней школе: Книга для учителя – М.: Просвещение, 1986. – С. 43-50.
8. Эльконин Д. Б. Психология игры / Д. Б. Эльконин – 2-е изд. – М.: Гуманит. изд. центр Владос, 1999. – 360 с.

Меркулова І.В.

викладач першої кваліфікаційної категорії ВСП НАУ,

Слов'янський коледж

Національного авіаційного університету

РОЗВИТОК ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ КУРСАНТІВ І СТУДЕНТІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ЗАСОБАМИ ТРАДИЦІЙНИХ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Роки минають, життя змінюється. Кардинальних перетворень зазнає і сфера освіти. Однак всередині нас залишаються незмінними потенційні творчі можливості, над якими ми повинні працювати щосили, щоб розкрити цей потенціал. Впроваджуючи нові педагогічні технології, активно застосовуючи інноваційні методи навчання, сучасні викладачі української літератури сприяють розвитку пізнавальної активності своїх вихованців, впливають на формування в них позитивної мотивації до навчання. А це в свою чергу спонукає курсантів та студентів до зростання творчої активності на заняттях української літератури, сприяє розвитку їхнього творчого мислення, яке є сукупністю тих особливостей психіки, що забезпечують продуктивні перетворення у діяльності особистості, адже дає принципово нове вирішення проблеми, впливає на оригінальність її розв'язання, допомагає поглянути на певний об'єкт під новим кутом зору.

У процесі вивчення української літератури сучасний викладач поряд із традиційними методами освіти (програмований, пояснювально-ілюстративний, проблемний, диференційований), все частіше застосовує інноваційні технології навчання:

- технологія навчання як дослідження;
- технологія формування творчої особистості;
- особистісно-орієнтована;

- розвивальна;
- модульно-рейтингова;
- групова;
- нові інформаційні технології.

Вміло поєднуючи такі види творчо-розвивальних технологій, як метод «шести капелюхів мислення», технології проблемного навчання, «розвитку критичного мислення», інтерактивні, проектні, мультимедійні, ігрові методи навчання, викладач української літератури не тільки розвиває інтелектуальні та творчі особистісні якості курсантів і студентів, а й залучає своїх вихованців до систематичної творчої, пошукової, експериментальної роботи. Адже «творчості, як і будь-якої діяльності, можна навчитися», – вважав відомий винахідник, письменник-фантаст Генріх Альтшуллер, оскільки кожна людина незалежно від етнічної належності має творчу основу.

Особливе місце на заняттях української літератури займає дидактична гра, в основі якої лежить однойменний мультфільм – «Бюро знахідок». Викладач повідомляє курсантам та студентам, що в «Бюро знахідок» потрапили речі, які загубили певні літературні персонажі. Потрібно знайти їх власників та довести, що саме вони і є хазяїнами загублених речей. Зазначена дидактична гра допомагає викладачу української літератури перевірити знання курсантів та студентів зі змісту художнього тексту.

Набагато ефективнішою будь-яку розумову діяльність, як особисту, так і колективну дозволяє зробити метод «Шести капелюхів мислення» де Боно, в основі якого лежить принцип «6 кольорів – 6 моделей мислення». Курсантам та студентам пропонується певне твердження, або вислів письменника чи персонажа з будь-якого художнього твору для ведення літературної дискусії, під час якої кожен з учасників обирає для себе капелюх того чи іншого кольору, що відповідає конкретній моделі мислення. Одягаючи його на голову, студент починає мислити відповідно обраного кольору:

- «мислення білого кольору» – об'єктивність;
- «мислення жовтого кольору» – позитивна логіка;
- «мислення червоного кольору» – інтуїція;
- «мислення зеленого кольору» – креативність, цікаві пропозиції;
- «мислення чорного кольору» – логіка;
- «мислення синього кольору» – контроль за процесом дискусії.

Першим обов'язково слід вислухати Білий капелюх, адже життя вимагає передовсім ознайомлення з інформацією про предмет обговорення. Останнім потрібно вислухати Синій капелюх. Після Чорного варто надати слово Жовтому, оскільки це урівноважить думки й оцінки. Зазначений метод забезпечує більш ефективну концентрацію та усвідомлення глибини мислення, а також легкість в опануванні власними думками.

Значну роль у розвитку творчого мислення курсантів і студентів на заняттях української літератури відіграє метод квітки-характеристики, який доцільно застосовувати під час вивчення життєвого і творчого шляху того чи іншого письменника, аналізу художнього твору. Тобто:

- порівняльна характеристика автора твору з квіткою;

- квітка-характеристика літературного персонажа;
- створення квітки духовного світу героя чи героїні (написання на пелюстках назв почуттів, що притаманні персонажам).

Наприклад, через мужність і стійку боротьбу з недугою, ліричну душу дочки Прометея, славнозвісної Лесі Українки, Лариси Петрівни Косач, можна порівняти з чарівною та незвичайною квіткою – едельвейсом, символом відваги і кохання. Пелюстки у формі зірочки символізують безмежний талант мужньої жінки-поетеси, яка протягом тридцяти років боролася з невиліковною хворобою. Не випадково французи називають едельвейс «альпійською зіркою», а італійці – «срібною квіткою скель». Ще можна почути й такі назви, як «квітка Прометея» та «принцеса Альп». Дуже символічними є легенди щодо появи непростої квітки, у кожній з яких обов'язково присутня любовна історія з трагічною розв'язкою. Подібне в житті відбувалося і з Ларисою Петрівною, коли в неї на руках від тяжкої хвороби помирав коханий Сергій Мержинський. За одну ніч, щоб не збожеволіти від горя, письменниця написала поему «Одержима».

Українську письменницю-шістдесятницю, поетесу Ліну Костенко з чистими, як джерельна вода сумлінням, добротою, щирістю можна порівняти з квіткою білої лілеї. Івана Нечуй-Левицького – з маленькою ромашкою, яку не одразу помітиш серед пишних троянд, жоржин та орхідей. Слід тільки-но пригадати зустріч Івана Франка з корифеєм української прози у Києві 1885 року. У літературі ромашка є символом доброти й скромності. Вона, як і Нечуй-Левицький, неначе маленьке сонечко, вбране у білі шати, усміхається до всіх навкруги, пахне самим життям та самою родючою землею Батьківщини.

А що вже й казати про письменника-гумориста Остапа Вишню, життя якого оповите ароматом пурпурного піона – квіткою з потужною енергетикою, що володіє лікарськими властивостями та має особливий вплив як на життя людини, так і на події в ньому, адже є символом найкращих побажань й добробуту родині. До Остапа Вишні теж постійно тягнулися за порадою люди, яким видатний майстер слова ніс радість і сміх – один із найсильніших захисників нашого організму від негативної дії стресу, а отже – від багатьох тілесних недуг.

Таким же чином, з квітами можна порівнювати й літературних персонажів художніх творів. Однак подібні порівняння є умовними. Все залежатиме від творчої фантазії ваших вихованців. Використання даного методу допомагає розвивати творчу уяву, логічне мислення, розширює кругозір курсантів та студентів, сприяє пошуковій роботі, впливає на вміння знаходити потрібну інформацію, формулювати та висловлювати свої думки, аргументовано доводити власну точку зору.

Отже, вміло поєднуючи традиційні та інноваційні технології навчання, сучасний викладач української літератури не тільки сприяє розвитку творчого мислення курсантів та студентів, а й виховує творчо мислячу особистість, здатну приймати нестандартні рішення, робити відкриття, що можуть змінити світ. Адже справжній педагог, на думку В.Сухомлинського, і повинен працювати на майбутнє, сприяти формуванню творчих особистостей, які

зможли б вирішувати нестандартні проблеми, впроваджувати нові ідеї в складний для України час.

Список використаних джерел:

1. Богоявленская Д. Б. Психология творческих способностей. – М.: Академия, 2002.
2. Галуза С. А. Уроки мислення // Розкажіть онуку. – 2006. – № 1-2. – С. 68-73.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб. – К.: Академ-видав, 2004.
4. Куцевол О. М. Методика викладання української літератури (креативно-інноваційна стратегія). – К.: Освіта, 2009.
5. Куцінко О. Г. Професійний довідник учителя літератури. – Х.: Вид. група «Основа», 2012.
6. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посіб. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко; За ред. О. І. Пометун. – К.: А.С. К., 2005.
7. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: Підручник. – К.: Міленіум, 2006.
8. Токмань Г. Л. Методика викладання укр. літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція. – К.: Міленіум, 2002.

Мінько Д.С.

студентка,

Науковий керівник: Шевцова Н.О.

викладач кафедри германської філології,

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ З ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ У 9 КЛАСІ ЗНЗ

Включення України у світове співтовариство на правах рівноправного члена, встановлення дипломатичних відносин із багатьма країнами світу, процеси інтеграції в Європі зумовлюють соціальне замовлення суспільства – підготовку учнів до оволодіння учнями іноземною мовою (ІМ), а саме французькою, яка стала мовою міжнародного спілкування. Проте, недостатня кількість годин, виділених на вивчення ІМ у школі, робить неможливим засвоєння мови на належному рівні. Саме тому позакласна робота з ФМ є вагомою складовою всього навчально-виховного процесу початкової, середньої та старшої школи.

Позакласна виховна робота спрямована на закріплення та поглиблення знань, застосування їх на практиці, розширення кругозору учнів, формування наукового світогляду, естетичних смаків, виховання любові та поваги до людей рідного краю та країни, мова якої вивчається, розвиває комунікативну компетенцію, допомагає розкрити вміння і таланти учнів. Успішна реалізація вищезазначених функцій можлива лише за умови забезпечення ефективності організації та проведення позакласної роботи з ФМ, тому велике значення набуває дослідження її психолого-педагогічних передумов. Питання